

az örmény fiatal családok akár hosszabb nyári táborokban is részt vennének. A játékokat szervező *Debreceeni Orsolya* elégedetten nyugtázta, hogy az édesanyák még több közös játékot igényelnének. *Szekely Szilárd* a hétfélig tapasztalatok alapján ideálisnak tartaná, ha negyedévenként sor kerülne szakmai, stratégiai találkozókra. *Puskás Attila Barna* javasolta, hogy a résztvevőket előre értesítsék a megvitatásra kerülő témákról, mert hatékonyabb lesz a találkozó, ha felkészülten, konkrét véleményekkel érkeznek, és érdemben tudnak hozzászólni.

A rendezvény keretében generációk közötti találkozóra is sor került, a gyergyószentmiklósi örmény katolikus egy-

háztanács, a kórus és az Oltáregylet tagjainak dr. Puskás Attila elnök mesélt az EMÖSZ létrehozásának fontosságáról, és arról, hogy mennyire nagy szükség van az idősek élettapasztalattal átítatott bölcs véleményeire, míg *Fehér Antal* kántor az örmény származású családok feltérképezését szorgalmazta. A fiatal családok találkozásán megerősítést nyert, hogy szükséges a különböző települések közötti kapcsolattartás, az összefogás minden téren meg kell valósuljon, a kis helyi szeretkezőségek által erősödhet meg az erdélyi magyar-örménység, amelynek önszervező képessége történelmi tény.

(*Gyergyói Hírlap* – 2013. szeptember 24.)

Bakó Zoltán

Ünnepeltek a marosvásárhelyi magyar-örmények

A Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesületet (MÖMKE) öt évvel ezelőtt jegyezték be hivatalosan. Ennek megünneplésére szervezett háromnapos, nagy sikernek örvendő rendezvényt az egyesület vezetősége.

Pénteken este a Kultúrpalota Kistermében került sor a hivatalos ünnepségre, amelyre hivatalos volt a vásárhelyi magyar-örmény közösség, de a Hargita és Kovászna megyei magyar-örmény testvéregyesületek képviselője is. A vártak megfelelően a teremben alig akadt üres hely. Jelen volt *Csige Sándor Zoltán*, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának vezető konzulja, valamint a megyei közgyűlés alelnöke, *Lokodi Edit Emőke* és Marosvásárhely alpolgármestere, *Peti András*. A MÖMKE elnöke, *Puskás Attila* először az egyesület történetét ismertette.

Századokra nyúlik vissza

A 2008. december 8-án bejegyzett Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturá-

lis Egyesület szám szerint öt éves, ám valójában sokkal régebbi keletű múltra tekint vissza – mondotta. „A háromszáz éve Erdélyben megtelepedett örménység évtizedekkel, sőt századokkal ezelőtt jelen volt a városban, jelen van, és vélhetőleg még nagyon sokáig jelen lesz, különleges színfoltjával, kultúrájával, tudásával gazdagítva Vásárhely amúgy sem színtelen összképét. Maradandót kell alkotnunk, mint ahogyan ezt tették elődeink is, hogy legyen mit átadnunk, ráhagynunk az utánunk következő nemzedékeknek” – emelte ki beszédében.

Rendezvények havonta

Az egyesület havi rendszerességgel tartja kulturális, ismeretterjesztő, szórakozta-

tó rendezvényeit, ám ha alkalom és szükség adódik rá, ennél gyakrabban is. „Azért is van az, hogy ha csupán a számokra hagyatkozunk, akkor kiderül, hogy az öt év alatt nem havi egy-egy találkozónk volt, hanem egészen pontosan 1,16. Ezt mutatja ugyanis a száraz statisztika, meg a hetven rendezvény jegyzőkönyve” – mondta tréfásan az elnök, aki a kötetlen hangulatú előterjesztését megtoldotta egy már ismert magyar-örmény vélekedéssel: Erdélyben kétféle ember van – az egyik, aki örmény, a másik, aki még nem tudja, hogy az. Ha számba vesszük a városban élő Péterfiakat, Ábrahámokat, Dombiakat, Domokosokat, Gáborfiakat, Fogolyánokat, Lászlófiakat, Novákokat, Rádulyokat, Stefánovicsokat – hogy az Ávédokról, Patrubbyokról, Kábdebókról már ne is beszéljünk –, bizony nagy igazság rejtőzhet a tréfás vélekedés mögött.

Az ünnepi hangulatot csak fokozta az *Aszalos Enikő* szopránénekes, *Kecskés Ávéd Erika* és *Ávéd Éva* előadóművészek, a *Grazioso* vonósnégyes és *Kilyén Ilka*

A Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület ülése, dr. Puskás Attila elnök

színművész előadása, ami újfent bizonyította, hogy a magyar-örmények Ani-beli őseiktől magukkal hozták a kultúra iránti évezredes vonzalmukat.

Az évfordulás rendezvény támogatását felvállalta a *Communitas* Alapítvány, a Bethlen Gábor Alap, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa, és az *Optica* Optofarm Kft.

(*Vásárhelyi Hírlap*, 2013. október 12.)

K. Nagy Botond

Kisebbség a kisebbséggel

Ötéves a Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület

Kétnapos ünnepségsorozattal, valamint erdélyi kirándulással ünnepelte fennállásának ötödik évfordulóját a Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület. A MÖMKE, eddigi tevékenységének, nívós rendezvényeinek köszönhetően kivívta a marosvásárhelyi, az erdélyi magyarság megbecsülését. A péntek délutáni tárlatnyitón és a szombati gálaesten szépszámú közönség tette tiszteletét.

Pénteken *Duha István* képzőművész faragványaiából nyílt kiállítás a Bernády Ház emeleti galériáiban, míg szombat délután a Kultúrpalota kistermében zajlott a születésnap ünnepség. Utóbbi ceremóniamestereként

Biluska Annamária színművésznő lépett a kisterem színpadára, rövid köszöntőbeszéde után a *Grazioso* vonósnégyes játszott.

Dr. Puskás Attila az egyesület elmúlt öt évének tevékenységét, az elért eredménye-

ket ismertette vetített képes előadása során. – Kétfajta ember él Erdélyben: aki örmény és aki még nem tudja, hogy az – nyitotta poénos felütéssel beszédét Puskás Attila, majd az egyesület mottóját, Ingrid Bergman mondatait ismertette: „Légy önmagad. A világ imádja az eredetit!” – Nemcsak öt éve fedeztük fel, hogy kik vagyunk. Vásárhelyen már az 1900-as évek elején is tartottak örmény bált. Egyesületünk hét éve alakult, öt éve jegyeztetjük be és váltunk hivatalossá. Nagyon fontos volt számunkra, hogy meghatározzuk, mi az, ami örménnyé és magyarrá tesz minket itt, Marosvásárhelyen. A Budapesten élő dr. Issekutz Sarolta segítségével, Kilyén Ilka, Várady Mária szorgalmazása nélkül ma nincs MÖMKE. Minden hónap első szerdáján tartjuk rendezvényeinket. Az elmúlt öt év alatt körülbelül hetvenet. Eseményeink meghatározott stratégia szerint zajlanak: időrendi sorrendben kiállítás-megnyitó, örmény kaleidoszkóp, megemlékezés az örmény genocídiumra, őszi gasztronómiai rendezvény, az örmény kultúra napjai, adventi koncert. A nyár folyamán kirándulásokon, búcsúkon való részvétel. Irányelveinket az identitáserősítés, az egyéni motiváció, a kívülálló meghallgatása határozza meg. Az örmények kuláklistán voltak, hallgatniuk kellett, így sokakból kitörlődött a hovatartozás érzése. Mi a szentistváni sokszínűség, erdélyiség hívei vagyunk. Befogadók, ahogyan minket is befogadtak ide. Az erdélyi kultúra részei vagyunk, az erdélyiség gondolatát próbáljuk megélni, megvalósítani. Tevékenységeinknek része az ismeretterjesztés (történelem, kultúra, irodalom, egyházi tematika, családfakutatás, személyiségek, helytörténeti kutatások), a tematikus kiállítások, a rendezvényszervezés, a hitéleti tevékenység, a gasztronómia, a tanulmányutak Európában és Örményországban, vala-

Fotó: Kaáli Nagy Botond

mint a más egyesületekkel való kapcsolat-tartás.

– Örmény-Magyar Kulturális Egyesület – a névben benne van az identitás, a gyökerek és a befogadó régió – tette hozzá *Lokodi Edit*, a megyei tanács alelnöke, az egyesület védnöke. – Nagyon tartalmasan repült el ez az öt év, a rendezvények színvonalasak voltak, minőségiek, érdekesek. Az egyesület vallja, hogy az örmény származás része az erdélyi magyar kultúrának. Erre kívánnak utat építeni. Közösen, kisebbség a kisebbséggel. Az örmények nemesi származásúak vagy kulákok voltak, gazdagok, legtöbbjük értelmiségi. Első erdélyi iskolájukat a XVII. században alapították. Sorsuk párhuzamos a magyarságéval, ők is az egyetemes keresztény hit védelmezői voltak.

– Sorstársak vagyunk, történelmünkben sok közös vonás található – mondta beszédében *Peti András* alpolgármester. – A genocídium, Örményország 90%-ának elvesztése, a Trianon utáni, Magyarország-ra való kitelepedés. Önök halmozottan kisebbségi létre kényszerültek, de ez nem gátolta meg Önöket az érvényesülésben. Az oszmán birodalom örményországi betelepítései, az ottani többszörös közigazgatási átrendezések, amelyek mind az örmények ellen irányultak – milyen tanulságos ez számunkra manapság...

(*Népújság* – 2013. október 13.)

Háromszéki Eszter

Bemutatták Murádin Jenő új kötetét

Murádin Jenő Függőhidak című, válogatott művészettörténeti tanulmányokat és kritikákat tartalmazó könyvét mutatták be szerdán délután a Minerva-ház Cs. Gyimesi Éva-terében. A szerző elmondta, hogy a kötet az elmúlt negyven év azon írásait tartalmazza, amelyek folyóiratokban, szaklapokban, évkönyvekben és katalógusokban jelentek meg. Címnek pedig azért választotta a *Függőhidakat*, hogy érzékeltesse: a magyar kultúra csak úgy érthető a gyökereitől kezdve, ha az egész Kárpát-medencei térségre koncentrálunk.

Tibori Szabó Zoltán, a Minerva Művelődési Egyesület elnöke kifejtette: néhány évvel ezelőtt ő javasolta *Murádin Jenőnek*, hogy foglalja össze, és írja meg Kolozsvár XIX–XX. századi összefüggő képzőművészet-történetét, egy másik kötetbe pedig kritikái munkáit gyűjtse össze. Harmadik feladatot is ajánlott, mégpedig azoknak az anekdotáknak a leírását, amelyeket a művészettörténész ismer a különböző művészekről és „házuk köréről”. Tibori utalt ugyanakkor arra is, hogy a most bemutatott könyv számos írása korábban a *Szabadság* hasábjain jelent meg.

A kötetet *Vécsi Nagy Zoltán* művészettörténész méltatta, hangsúlyozva: a *Függőhidak* kézikönyvként is hasznosan forgatható, hiszen tekintélyes válogatást ad közre Murádin Jenő művészettörténeti és kultúrtörténeti írásából. Erdélyi művészettünket illetően szokatlanul széles időhatárokat fog át a biedermeier kortól a historizmuson át egészen az avantgárdig. Kiemelte: a kötet első tanulmánya tekinthető akár a kiadvány művészettörténeti gerincének is, amely olyan lényegi összefoglalását adja Erdély XIX–XX. századi művészetének, amelyhez hasonló eddig nem jelent meg. Ilyen tekintetben művészettörténetünk elsajátításának és oktatásának alapköveként is használható. A művészettör-

Murádin Jenő, Vécsi Nagy Zoltán és Kopacz Attila (Fotó: Rohonyi D. Iván)

ténész hozzáfűzte: az írások közlésének helye utal arra a szakmai igényességre és változatos kulturális közegre, amelyet a szövegek szolgálnak. A könyv értékes részét képezik továbbá az ismert művészekről, mecénásokról és műgyűjtőkéről közölt, eddig ismeretlen tények és hiteles történe-

tek, valamint egy sor elfeledett, vagy háttérbe szorított alkotói életmű, egy-egy műalkotás vagy gyűjtemény szellemi feltámasztása.

Kopacz Attila, a sepsiszentgyörgyi ARTprinter kiadó vezetője felelevenítette a Murádin Jenővel való közös munka kezdetét. Elmesélte, hogy tőle tanulta meg, hogyan néz ki egy tökéletesen megszerkesztett és előkészített kézirat, amiből egy nyomdász vagy egy tördelőszerkesztő könnyedén tud dolgozni, ezután már a többi szerzőtől is elvárta ugyanezt a színvonalat.

Murádin Jenő köszönetet mondott feleségének, aki heteken át segített összeállítani az 1500 nevet tartalmazó névmutatót, majd levetítette a kötet illusztrációs anyagát. Mint mondta, kezdetben úgy tervezte, hogy a tanulmányok után közli a kapcsolódó illusztrációkat, hely szűke miatt viszont erre nem volt lehetőség. Ezért döntött úgy, hogy két tömbben, harminckét ritkasággal és képzőművészeti csemegével illusztrálja a kötetet. (*Szabadság*, 2013. október 4.)